

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ  
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського  
Київський національний університет культури і мистецтв  
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського  
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу  
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка  
Донецький національний університет імені Василя Стуса  
Національний університет «Львівська політехніка»  
Національний університет «Одеська політехніка»  
Маріупольський державний університет  
Національна спілка документознавців України**

## **КУЛЬТУРА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ**

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної  
конференції з міжнародною участю*

**9–10 квітня 2026 р.**

Київ 2026

**Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог** : матеріали II Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю / М-во культ. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 9–10 квітня 2026 р.). Київ : НАКККиМ, 2026. 319 с.

Збірник тез об'єднує результати досліджень учених, фахівців і практиків з різних галузей гуманітарного знання, що розкривають багатовимірні аспекти взаємодії культури, інформації та комунікації в умовах цифрової трансформації суспільства. Матеріали згруповано за тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр проблем: розвиток бібліотечної, інформаційної та архівної справи; новітні тенденції у сфері медіа й комунікації; документознавчі студії; інновації в інформаційних технологіях; менеджмент культурних і креативних індустрій; культурологічні виклики цифрової доби; роль культури в освітньому процесі; соціокультурні трансформації в умовах глобальних і локальних викликів; сучасні підходи до артменеджменту; міждисциплінарні студії мистецтва та культурної спадщини.

Збірник стане в пригоді науковцям, викладачам, здобувачам освіти, культурним менеджерам, архівістам, бібліотекарям, а також усім, хто цікавиться проблематикою гуманітарного розвитку в сучасному світі.

#### ***Редакційна колегія***

***Марченко Валерій Віталійович***, ректор Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, професор, доктор філософії, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України (голова редколегії)

***Степаненко Людмила Михайлівна***, перший проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор педагогічних наук, доцент

***Денисюк Жанна Захарівна***, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, доцент

***Добровольська Вікторія Василівна***, в.о. завідувача кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор наук з соціальних комунікацій, професор

***Ткаченко Наталія Вячеславівна***, доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

***Бугайова Оксана Іванівна***, начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат філологічних наук

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради  
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв  
(протокол від 27.04.2026 № 9)*

**Позиція авторів може не збігатися з позицією редакційної колегії збірника.  
Автори несуть повну відповідальність за викладений матеріал.**

*Кудлай В'ячеслав Олегович,  
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,  
завідувач кафедри інформаційної діяльності  
Маріупольського державного університету, м. Київ*

*Дорошев Євгеній Геннадійович,  
Здобувач Київського столичного університету  
імені Бориса Грінченка, м. Київ*

## **БІБЛІОТЕКА ЯК ЖИТТЄСТІЙКИЙ ПУБЛІЧНИЙ ПРОСТІР: ПРАВОВІ, ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ**

Умови воєнного й повоєнного розвитку України актуалізують переосмислення бібліотеки як інституції, що виконує як інформаційну, так і соціально-консолідаційну та підтримувальну функції. У сучасному середовищі бібліотека дедалі виразніше постає як безпечний громадський простір, де поєднуються доступ до знань, цифрових сервісів, освітніх практик і можливості для ментального відновлення. Такий підхід узгоджується з візією післявоєнного розвитку українських бібліотек і з концепцією «третього місця», у межах якої бібліотека стає точкою щоденної взаємодії громади [1; 2].

Правовою основою формування життєстійкого бібліотечного простору є поєднання національних і міжнародних норм. Конституційне право людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля задає базовий стандарт організації публічного простору [3]. Практичний вимір цього стандарту конкретизують державні будівельні норми щодо інклюзивності будівель, які регламентують доступність навігації, проходів, санітарних вузлів, всіх елементів середовища [4]. Водночас Конвенція про права осіб з інвалідністю закріплює принцип універсального дизайну як вимогу до проектування середовища без дискримінаційних бар'єрів [5]. У поєднанні з рекомендаціями ВООЗ щодо ментального здоров'я це означає, що бібліотечний простір має бути не лише фізично доступним, а й психологічно комфортним: із достатнім освітленням, можливостями для усамітнення, акустичним балансом і рекреаційними зонами [6].

Європейська практика доводить, що саме такий синтез права, естетики й функціональності робить бібліотеку справжнім громадським хабом. Dokk1 у Данії репрезентує відкриту, безбар'єрну й сервісно автоматизовану модель, а Хельсінська Oodi у Фінляндії демонструє, як біофільний дизайн і поліфункціональне зонування можуть поєднувати індивідуальну роботу, комунікацію та відпочинок в одному просторі [7; 8]. Для українського контексту це особливо важливо, оскільки бібліотека має відповідати запитам різних користувачьких груп – від дітей і студентів до ветеранів, переселенців і людей з інвалідністю. Отже, інклюзивність доцільно трактувати не як технічний мінімум, а як умову рівноправної участі у культурному й освітньому житті громади.

Не менш значущим є технологічний вимір модернізації. Досвід бібліотек КНР засвідчує, що перехід до стратегії E-Only, використання цифрових ресурсів та хмарних сервісів дозволяють оптимізувати фондові площі й переорієнтувати їх на комунікаційні та дослідницькі функції [9; 10]. У такій моделі персонал дедалі частіше працює в міждисциплінарних командах, поєднуючи бібліотечні, аналітичні, IT- та сервісні компетентності [11]. Для України ця тенденція важлива ще й тому, що вивільнений простір може бути використаний для бібліоковоркінгів – демократичних зон для навчання, дистанційної роботи, громадських консультацій та локальної взаємодії, особливо в умовах нестабільної інфраструктури [12].

Окремий напрям трансформації пов'язаний із безпекою. Ізраїльський досвід показує, що культурні інституції можуть поєднувати щоденну функціональність і готовність до кризових сценаріїв. Йдеться не про пасивні укриття, а про простори подвійного призначення, у яких захисні елементи інтегровані в архітектурну й сервісну логіку установи [13]. Для українських бібліотек це означає необхідність проектувати автономне живлення, вентиляцію,

дубльовані комунікації та інші рішення цивільного захисту як частину сучасного публічного простору, а не як зовнішній додаток [14].

Отже, життєстійкий бібліотечний простір постає як комплексна модель, у якій правові стандарти, інклюзивний дизайн, цифрова модернізація та безпекові рішення працюють спільно й перетворюють бібліотеку на осередок суспільної стійкості та повсякденної підтримки громади.

**Список використаних джерел**

1. Бачення майбутнього українських бібліотек для післявоєнного відновлення, розвитку людського капіталу та економічно сильної і демократичної України. ВГО «Українська бібліотечна асоціація». 2024. URL: <https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5262-bachennia-maibutnoho-ukrainskykh-bibliotek-dlia-pisliavoiennoho-vidnovlennia-rozvytku-liudskoho-kapitalu-ta-ekonomichno-sylnoi-i-demokratychnoi-ukrainy> (дата звернення: 30.03.2026).
2. Oldenburg R. The Great Good Place: Cafes, Coffee Shops, Bookstores, Bars, Hair Salons, and Other Hangouts at the Heart of a Community. New York : Marlowe & Company, 1999. 336 p.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 30.03.2026).
4. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Київ : Мінрегіон України, 2018. 64 с.
5. Конвенція про права осіб з інвалідністю : міжнародний документ від 13.12.2006 (Організація Об'єднаних Націй ; ратифікована Законом України від 16.12.2009 № 1767-VI). URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_g71](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71) (дата звернення: 30.03.2026).
6. Comprehensive mental health action plan 2013-2030. Geneva : World Health Organization, 2021. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240031029> (дата звернення: 30.03.2026).
7. Dokk1. Schmidt Hammer Lassen Architects. URL: <https://www.shl.dk/dokk1/> (дата звернення: 30.03.2026).
8. Helsinki Central Library Oodi. ALA Architects. URL: <https://ala.fi/work/helsinki-central-library-oodi/> (дата звернення: 30.03.2026).
9. Chu J. The construction and service of digital resources in Tsinghua University Library. *The Electronic Library*. 2011. Vol. 29, No. 1. P. 56-66. URL: <https://doi.org/10.1108/02640471111111424> (дата звернення: 30.03.2026).
10. Yi L. Research on China Academic Library & Information System. *Open Access Library Journal*. 2020. Vol. 7, No. 8. Art. e6689. URL: <https://doi.org/10.4236/oalib.1106689> (дата звернення: 30.03.2026).
11. A Study of Subject Service in Chinese Academic Libraries / H. Hao, Y. Wang, N. Li [et al.]. *Proceedings of the 2016 International Conference on Economics, Social Science, Arts, Education and Management Engineering (ESSAEME 2016)*. Paris : Atlantis Press, 2016. P. 354-357.
12. Смочко Н. М. Коворкінг-центр як інновація в умовах нових викликів суспільства. *Освіта і наука*. 2022. Вип. 2 (33). С. 307-319. URL: <https://msu.edu.ua/educationandscience/wp-content/uploads/2023/02/Міжнародний-науковий-журнал-Освіта-і-наука-223-2023-307-319.pdf> (дата звернення: 30.03.2026).
13. Войтовський К. Досвід Ізраїлю щодо формування стратегії національної стійкості. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. 17 черв. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/dosvid-izrayilyu-shchodo-formuvannya-strategiyi-natsionalnoyi> (дата звернення: 30.03.2026).
14. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. Київ : Мінрегіон України, 2023. 112 с.

**Чередник Людмила Анатоліївна,**  
кандидатка філологічних наук, доцентка,  
доцентка кафедри українознавства,  
культури та документознавства Національного університету  
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

**КУЛЬТУРА ЧИТАННЯ  
ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ**

Сучасне інформаційне суспільство характеризується стрімким зростанням обсягів інформації, доступної для сприйняття та інтерпретації. У цих умовах особливої ваги набуває проблема формування критичного мислення як ключової компетентності особистості, яке безпосередньо пов'язано з рівнем сформованості культури читання.